

11. SINIF FELSEFE DERSİ
2. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI SINAVI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

SENARYO 1

Ünite	Kazanımlar	Soru Sayısı
15. YÜZYIL-17. YÜZYIL FELSEFESİ	11.3.4. 15. yüzyıl-17. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir	1
18. YÜZYIL-19. YÜZYIL FELSEFESİ	11.4.2. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.	1
	11.4.3. Örnek felsefi metinlerinden hareketle 18. yüzyıl -19. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder	1
	11.4.4. 18. yüzyıl -19. yüzyıl felsefesindeki örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.	1
20. YÜZYIL FELSEFESİ	11.5.1. 20. yüzyıl felsefesini hazırlayan düşünce ortamını açıklar.	1
	11.5.2. 20. yüzyıl felsefesinin karakteristik özelliklerini açıklar.	1
	11.5.3. Örnek felsefi metinlerden hareketle 20. yüzyıl filozoflarının felsefi görüşlerini analiz eder.	2
	11.5.4. 20. yüzyıl felsefesi örnek düşünce ve argümanları felsefi açıdan değerlendirir.	1

Erdal AYDEMİR
Felsefe Öğretmeni

Ceren TOKER
Felsefe Öğretmeni

...../...../2026
UYGUNDUR

Fırat ESEN
Okul Müdürü

Adı Soyadı:

Sınıfı:

Numarası:

1. SENARYO

1. 15- 17. Yüzyıl felsefesinde ön plana çıkan konu ve görüşleri yazınız? (10 Puan)

"Karanlık bir odada el yordamıyla ilerleyen bir çocuk, elini sıcak bir yüzeye değdirdiğinde canının yandığını fark eder. Daha sonra elini çektiğinde acının dindiğini görür . Bu durum birkaç kez tekrarlandığında, çocuk zihninde 'sıcak nesnelere can yakar' şeklinde bir yargıya ulaşır . Artık benzer bir parlaklık veya ısı kaynağı gördüğünde, ona dokunmaması gerektiğini bilerek hareket eder."

2. Bu parçadan hareketle, günlük hayatta kullanılan bilgilerde, akıl ve deneyin rolünü açıklayınız. (10 Puan)

Modern felsefenin kurucularından biri olarak kabul edilen Descartes, 18. ve 19. yüzyıl felsefesini de derinden etkilemiştir. Özellikle "kartezyen şüphe" olarak adlandırılan metot, aklın sınırlarını ve olanaklarını sorgulayarak sonraki filozoflara ilham kaynağı olmuş, aklın gücüne duyulan güvenin temellerini sağlamlaştırmıştır.

3. Descartes'ın "kartezyen şüphe" anlayışının 18-19. yüzyıl felsefesine etkisini kısaca açıklayınız. (10 Puan)

Kant, "Benim yerime düşünen bir kitabım, vicdanımın yerini tutan bir din adamım, sağlığım için karar veren bir doktorum oldu mu zahmete katlanmama hiç gerek kalmaz" diyerek bireyin içine düştüğü "ergin olmayış" (vesayet) durumunu eleştirir.

4. Kant'ın bu eleştirisini aydınlanma düşüncesinin özellikleri ile ilişkilendirerek açıklayınız. (15 Puan)

5. 20.Yüzyıl felsefesinin beş temel özelliğini yazınız? (10P)

17. ve 18. yüzyılda gelişen empirist düşünce, bilginin kaynağını deney ve gözlemlerde aramıştır. 19. yüzyılda pozitivism de yalnızca olgulara dayalı bilginin geçerli olduğunu savunmuştur. Bu anlayışların etkisiyle 20. yüzyılda, bilginin bilimsel yöntemle doğrulanabilir olmasını esas alan yeni bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.

6. Buna göre, empirizm ve pozitivismin etkisiyle 20. yüzyılda hangi felsefi görüşün öne çıktığını açıklayınız. (10P)

E. Husserl'e göre, çoğu zaman çevremizdeki şeyleri toplumsal kalıplar ve öğretilmiş bilgilerle algılarız. Ancak nesnelerin gerçek özünü ulaşmak için bu önyargıları geçici olarak bir kenara bırakmamız gerekir. Bu tavır, onun "şeylerin kendisine dönelim" çağrısının temelini oluşturur. Husserl'e göre bu yaklaşım, felsefi düşünmenin ve hakikate ulaşmanın ilk adımıdır.

7. Husserl'e göre "şeylerin kendisine dönebilmek" ve onların özünü anlayabilmek için insanın nasıl bir düşünsel tutum takınması gerekir? (10P)

Karl Popper'a göre bir bilginin bilimsel olabilmesi için, onu her koşulda doğru göstermek yerine, karşıt örneklerle sınamaya açık olması gerekir. Ona göre bilim, kesin doğrular biriktirmekten çok, sürekli olarak denenebilen, gerektiğinde terk edilebilen açıklamalar üretmelidir. Popper, herhangi bir gözlemi ne kadar çok desteklersek destekleyelim, bunun o bilgiyi kesinleştirmede; ama onu çürütecek bir örneğin her şeyi değiştirebileceğini savunur.

8. Parçadaki açıklamalar doğrultusunda Karl Popper'ın eleştirdiği ve savunduğu bilimsel ilkeyi açıklayınız. (10P)

9. Nurettin Topçu'nun felsefi görüşlerini kısaca yazınız. (15P)

CEVAPLAR

1. 15- 17. Yüzyıl felsefesinde ön plana çıkan konu ve görüşleri yazınız? (10 Puan)

HÜMANİZM

KARTEZYEN
FELSEFEBİLİMSEL
YÖNTEMHUKUK
FELSEFESİ

"Karanlık bir odada el yordamıyla ilerleyen bir çocuk, elini sıcak bir yüzeye değdirdiğinde canının yandığını fark eder. Daha sonra elini çektiğinde acının dindiğini görür . Bu durum birkaç kez tekrarlandığında, çocuk zihninde 'sıcak nesnelere can yakar' şeklinde bir yargıya ulaşır . Artık benzer bir parlaklık veya ısı kaynağı gördüğünde, ona dokunmaması gerektiğini bilerek hareket eder."

2. Bu parçadan hareketle, günlük hayatta kullanılan bilgilerde, akıl ve deneyin rolünü açıklayınız. (10 Puan)

Bu parçadan hareketle günlük bilgide deney, dış dünyadan gelen ham verileri ve duyumları sağlayarak bilginin içeriğini oluşturan ilk basamaktır; çocuğun sıcak yüzeye dokunup acıyı hissetmesi, zihnin üzerinde çalışacağı malzemeyi toplamasını sağlar. Akıl ise bu dağınık deneyimleri hafızada birleştirip aralarında neden-sonuç ilişkisi kurarak "sıcak nesnelere can yakar" şeklinde genel bir yargıya ulaşılmasını sağlayan düzenleyici güçtür. Sonuç olarak deneyimle gelen içerik, aklın genelleme yeteneğiyle birleştiğinde, bireyin gelecekteki davranışlarını yönlendiren ve karşılaştığı benzer durumlarda önceden tedbir almasını sağlayan işlevsel bir "günlük bilgiye" dönüşür.

Modern felsefenin kurucularından biri olarak kabul edilen Descartes, 18. ve 19. yüzyıl felsefesini de derinden etkilemiştir. Özellikle "kartezyen şüphe" olarak adlandırılan metot, aklın sınırlarını ve olanaklarını sorgulayarak sonraki filozoflara ilham kaynağı olmuş, aklın gücüne duyulan güvenin temellerini sağlamlaştırmıştır.

3. Descartes'ın "kartezyen şüphe" anlayışının 18-19. yüzyıl felsefesine etkisini kısaca açıklayınız. (10 Puan)

Descartes'ın geliştirdiği "metodik şüphe" yöntemi, bilginin merkezine dışsal otoriteleri veya gelenekleri değil, bizzat düşünen özneyi yerleştirerek 18. ve 19. yüzyıl Aydınlanma düşüncesinin akılcı karakterini şekillendirmiştir. Bu yaklaşım, bilginin sarsılmaz temelini insanın kendi akıl yürütmesinde (Cogito) bularak, sonraki dönem filozoflarının dogmatik inançları sorgulamasını ve akli her türlü hakikatin tek yargıcı ilan etmesini sağlamıştır. Sonuç olarak Descartes, bilginin kaynağını dinsel veya geleneksel otoritelerin vesayetinden kurtarıp 'düşünen özne'ye iade ederek, 18-19. yüzyıl felsefesinin en temel ilkesi olan akli özerkliğin mimarı olmuştur. Onun kurduğu bu rasyonalist temel; dogmaların yıkılmasını, modern bilimsel metodolojinin yükselişini ve bireyin kendi aklıyla evreni kavrayabileceğine duyulan sarsılmaz güveni sarsılmaz bir biçimde sağlamlaştırmıştır.

Kant, "Benim yerime düşünen bir kitabım, vicdanımın yerini tutan bir din adamım, sağlığım için karar veren bir doktorum oldu mu zahmete katlanmama hiç gerek kalmaz" diyerek bireyin içine düştüğü "ergin olmayış" (vesayet) durumunu eleştirir.

4. Kant'ın bu eleştirisini aydınlanma düşüncesinin özellikleri ile ilişkilendirerek açıklayınız. (15 Puan)

Kant, bu sözünde insanların düşünme sorumluluğunu başkalarına devretmesini eleştirir. Ona göre aydınlanma, insanın kendi aklını kullanmaya cesaret etmesidir. Dış otoritelere (din adamı, doktor, kitap) körü körüne bağlı kalmak, bireyin düşünme özgürlüğünü engeller. Aydınlanma düşüncesi, bireyin aklını rehber olarak özgürce düşünmesini ve karar vermesini savunur. Kant'a göre gerçek özgürlük, bireyin kendi aklıyla hareket edebilmesidir. Bu nedenle başkalarının yerine düşündüğü bir durumda insan "aydınlanmış" sayılmaz.

5. 20.Yüzyıl felsefesinin beş temel özelliğini yazınız? (10p)

20. Yüzyıl Felsefesinin Temel Özellikleri

- Felsefenin temel problemlerine yeni açıklamalar getirilmiş, yeni yöntemler ve yaklaşımlar geliştirilmiştir.
- Metafizığe karşı eleştiriler artmış ve bilim felsefesi yoğun ilgi görmüştür.
- Dil felsefesi ve sembolik mantık çalışmaları öne çıkmış, dil merkezli felsefe anlayışı yaygınlaşmıştır.
- Felsefi okullar arasındaki ayrılıklar artmış, entelektüel rekabet derinleşmiştir.
- Felsefe dallarında uzmanlaşma artmış, dil felsefesi, çevre felsefesi gibi yeni alanlar ortaya çıkmıştır.
- Savaşlar, toplumsal bunalımlar ve bilimsel gelişmeler, filozofların sorgulama alanlarını genişletmiş ve etkilenmelerine yol açmıştır.
- Felsefe uzmanlaşmış, üniversitelerde ve araştırma kurumlarında kurumsal bir faaliyet hâline gelmiştir.
- Kadın filozofların sayısı artmış, feminist düşünceler ve katkıları belirginleşmiştir.
- Felsefe tarihi açısından yayın ve eser sayısı bakımından en verimli dönemlerden biri olmuştur.
- Felsefenin doğasına ve işlevine yönelik sorgulamalar yapılmış, felsefenin ne olduğu sıkça tartışılmıştır.

17. ve 18. yüzyılda gelişen empirist düşünce, bilginin kaynağını deney ve gözlemde aramıştır. 19. yüzyılda pozitivism de yalnızca olgulara dayalı bilginin geçerli olduğunu savunmuştur. Bu anlayışların etkisiyle 20. yüzyılda, bilginin bilimsel yöntemle doğrulanabilir olmasını esas alan yeni bir yaklaşım ortaya çıkmıştır.

6. Buna göre, empirizm ve pozitivismin etkisiyle 20. yüzyılda hangi felsefi görüşün öne çıktığını açıklayınız.

MANTIKÇI POZİTİVİZM

E. Husserl'e göre, çoğu zaman çevremizdeki şeyleri toplumsal kalıplar ve öğretilmiş bilgilerle algılarız. Ancak nesnelerin gerçek özüne ulaşmak için bu önyargıları geçici olarak bir kenara bırakmamız gerekir. Bu tavır, onun "şeylerin kendisine dönelim" çağrısının temelini oluşturur. Husserl'e göre bu yaklaşım, felsefi düşünmenin ve hakikate ulaşmanın ilk adımıdır.

7. Husserl'e göre "şeylerin kendisine dönebilmek" ve onların özünü anlayabilmek için insanın nasıl bir düşünsel tutum takınması gerekir? (10P)

Husserl'e göre nesnelerin özünü anlayabilmek için, birey öncelikle kendisine toplum tarafından öğretilmiş bilgi ve yargıları geçici olarak askıya almalı, yani "paranteze almalıdır." Bu sayede nesneleri olduğu gibi, araya yorum ve önyargı girmeden doğrudan deneyimleyebiliriz. Bu tutum, felsefi düşünmenin başlangıcıdır ve "şeylerin kendisine dönme" çağrısının temelini oluşturur.

Karl Popper'a göre bir bilginin bilimsel olabilmesi için, onu her koşulda doğru göstermek yerine, karşıt örneklerle sınamaya açık olması gerekir. Ona göre bilim, kesin doğrular biriktirmekten çok, sürekli olarak denenebilen, gerektiğinde terk edilebilen açıklamalar üretmelidir. Popper, herhangi bir gözlemi ne kadar çok desteklersek destekleyelim, bunun o bilgiyi kesinleştirmede; ama onu çürütecek bir örneğin her şeyi değiştirebileceğini savunur.

8. Parçadaki açıklamalar doğrultusunda Karl Popper'ın eleştirdiği ve savunduğu bilimsel ilkeyi açıklayınız. (10P)

Eleştirdiği: Doğrulanabilirlik

Savunduğu: Yanlışlanabilirlik

9. Nurettin Topçu'nun felsefi görüşlerini kısaca yazınız. (10p)

Nurettin Topçu'nun felsefesi, ahlak, irade, isyan, hareket ve maneviyat kavramları üzerine kuruludur. Ona göre insan, yalnızca düşünen değil, ahlaki sorumluluk taşıyan ve eyleme geçen bir varlıktır.

- ❖ Topçu'ya göre felsefenin temeli ahlaktır. Ahlak, dışsal kurallardan değil, vicdani iç aydınlıktan doğar. Gerçek özgürlük, insanın ahlaki sorumluluğunu yüklenmesiyle başlar.
- ❖ İnsanın özü, irade ve isyanda yatar. Ancak bu isyan yıkıcı değil, hakikate yönelen manevi bir başkaldırıdır. Ahlaki bir düzene ulaşmak için haksızlığa, kötülüğe ve yozlaşmaya karşı çıkmak gerekir.
- ❖ Topçu'nun en özgün kavramlarından biri "hareket"tir. Hareket, yalnızca fiziksel değil, ruhsal ve ahlaki bir yükseliştir. İnsanın varoluşu, bu içsel hareketle anlam kazanır. Topçu, insanın içsel yolculuğunu bir manevi arınma süreci olarak görür.